

Francja, Niemcy, Rosja – Związek Radziecki, Stany Zjednoczone Ameryki, Szwecja. Zaprezentowano też opis nowych koncepcji oświatowych i ich realizację. Ostatni rozdział, pt. *Dążenie do demokratyzacji oświaty (1945-2000)*, omawia przemiany polityczne, ekonomiczne i społeczne po drugiej wojnie światowej i związane z tym odtwarzanie systemu oświatowego w Polsce w latach 1944-1948. Opisuje funkcjonowanie edukacji w okresie tzw. jedenastolatki w latach 1948-1961, czyli 11-letniej szkoły ogólnokształcącej, a także system edukacji wynikający z drugiej ustawy oświatowej (1961-1989). Interesujące są analizy kształtowania się systemu oświatowego w III Rzeczypospolitej (1989-2004), a także w różnych krajach, z ukazaniem ich podobieństw i różnic.

Recenzowana książka pt. *Pedagogika porównawcza* jest bardzo potrzebna na polskim rynku wydawniczym, gdyż istnieje deficyt analiz z zakresu pedagogiki porównawczej. Dyscyplina ta dokonuje porównań oraz ocen efektów poszczególnych systemów edukacji i wychowania w konkretnych państwach. Umożliwia konfrontację osiągnięć edukacyjnych w powiązaniu z tradycjami niektórych krajów, ich rozwojem ekonomiczno-politycznym i społeczno-kulturalnym. Niewątpliwie polityka edukacyjna różnych krajów jest ważnym elementem w kształtowaniu postaw obywatelskich, rozwoju poszczególnych sfer życia, osiągnięciach indywidualnych i społecznych, a także wpływa na pozycję państwa na arenie międzynarodowej. Różnego rodzaju badania stwierdzają jednoznacznie wzrastającą rolę edukacji w kształtowaniu nowoczesnych społeczeństw.

Podręcznik przeznaczony jest dla nauczycieli akademickich i studentów pedagogiki, głównie studiów magisterskich, oraz osób interesujących się z przyczyn osobistych (np. w przypadku planowanej emigracji) systemami szkolnymi różnych krajów i ich porównaniem z polskim systemem oświatowym. Stanowi ważną pozycję dla teoretyków i praktyków, pedagogów i wychowawców, a syntetyczne, rzetelne i klarowne podejście do zagadnienia stanowi o jej wartości.

Karolina Mirosław
Absolwentka KUL

LIDIA PIETRUSZKA (red.), *Opieka wychowanie wsparcie. Współczesne wyzwania dla teorii i praktyki pedagogicznej*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2016, ss. 238.

DOI: [http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8\(44\).4-10](http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8(44).4-10)

Recenzowana publikacja podejmuje problematykę społeczną dotyczącą oddziaływań w zakresie opieki, wychowania i wsparcia. Jest to trudne zadanie ze względu na obszerny i zróżnicowany zakres tych oddziaływań. Aby rozpocząć i właściwie

ukierunkować rozwój osobowości, należy zaspokoić podstawowe potrzeby opiekuńcze każdego człowieka. Opieka i wychowanie stanowią dwa podstawowe czynniki rozwoju człowieka, które muszą być wspomagane przez środowiska wychowawcze. W recenzowanej książce to właśnie rodzina, jako podstawowe środowisko życia człowieka, stanowi główny czynnik kształtowania osobowości człowieka i pozostaje najważniejszym punktem odniesienia i analiz.

Publikacja składa się ze wstępu, dwóch części i noty o autorach. Treści artykułów w części pierwszej koncentrują się wokół aktywności opiekuńczo-wychowawczej – jej aktualnych wyzwań i zagrożeń. Artykuły rozpoczyna tekst o. prof. Romana Jusia-ka *Aksjologia w aktywności opiekuńczo-wychowawczej*, w którym autor opisuje świat wartości stanowiących źródło celów i ideałów wychowawczych oraz niezbędnych dla oddziaływań wychowawczych. Dr Lidia Pietruszka w opracowaniu *Opieka nad dzieckiem w rodzinie – o stanie rzeczywistym i potrzebie wsparcia* wskazuje różnorodne zagrożenia, które są związane z jakością działań opiekuńczych wobec dziecka. Ks. dr hab. Andrzej Łuczyński w artykule *Wychowanie społeczne i religijne w dobie przemian cywilizacyjnych* podkreśla wartość wychowania integralnego, które umożliwia postrzeganie wychowanka jako podmiotu wychowania, i pomaga przeciwdziałać zagrożeniom cywilizacyjnym. Z kolei dr Katarzyna Zaremba w tekście *Nieprzystosowanie społeczne młodzieży jako implikacja niewłaściwej opieki i wychowania w rodzinie*, odwołuje się do analiz badań własnych przeprowadzonych wśród młodzieży, wobec której sądy rodzinne i ds. nieletnich wydały postanowienie o zastosowaniu środka wychowawczego w formie nadzoru kuratora sądowego. Dr Lidia Pietruszka w artykule *The principle of subsidiarity in social work with the family – pedagogical implications* podejmuje zagadnienie związane z zasadami podmiotowości, komplementarności i pomocniczości, które wpływają na jakość pracy socjalnej z rodzinami doświadczającymi trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Tę część zamyka artykuł dr. Tomasza Wacha na temat: *Jakość zarządzania instytucjami a optymalizacja efektywności systemowych oddziaływań profilaktyczno-resocjalizacyjnych*. Autor omawia złożoność procesu organizacji zarządzania, w tym rolę kierownika, z ukierunkowaniem na pomoc profilaktyczną i resocjalizacyjną. Problematyka poruszanych zagadnień jest zróżnicowana i to, co je łączy, to oddziaływania opiekuńcze i wychowawcze.

Treści drugiej części koncentrują się wokół rodziny i dziecka w systemie wsparcia – w kontekście trudności i ich rozwiązywania. Tę część rozpoczyna artykuł s. dr hab. Marii Opieli pt. *Rodzina i dziecko w systemie wsparcia – na przykładzie Ośrodka Integracyjnego Sióstr Służebniczek BDNP w Dębicy*. Integralność podejmowanych działań opiekuńczych, wychowawczych, edukacyjnych, profilaktycznych i socjoterapeutycznych wynika z całościowego podejścia do człowieka realizowanej w koncepcji Edmunda Bojanowskiego. Z kolei dr Agnieszka Linca-Ćwikła w artykule *Działania edukacyjne i opiekuńczo-wychowawcze podejmowane wobec dzieci hospitalizowanych* na podstawie analizy badań własnych wskazuje na znaczenie placówek edukacyjnych w procesie leczenia dzieci hospitalizowanych. Kolejne teksty koncentrują się wokół problematyki rodziny – temat ten podejmuje mgr Ewelina Okrutna w artykule *Rola asystenta rodziny we współczesnej profilaktyce dysfunkcji rodziny*, opisując formy działań profilaktycznych asystenta rodziny, które mają na celu wspomaganie rodziny

w realizacji jej podstawowych funkcji. Mgr Ilona Gumińska w opracowaniu *Postawy rodzicielskie a motywacja osiągnięć u kobiet studiujących* odwołuje się do analizy badań własnych i zależności pomiędzy motywacją osiągnięć i percepcją postaw rodzicielskich a miejscem zamieszkania. Artykuł dr Magdaleny Parzyszek pt. *Wychowanie. Pomiedzy „kulturą zatonięcia” a nadzieją, która pozostaje przy tym, co dobre* zamyka recenzowaną pracę zbiorową. Autorka wskazuje na podstawowe zadanie tradycyjnie rozumianej triady środowiska wychowawczego – rodziny, szkoły i Kościoła, jakim jest wzrastanie w mądrości.

Podjęta przez autorów problematyka jest bardzo ważna ze względów społecznych, gdyż wpisuje się w obszar zagadnień dotyczących opieki, wychowania i wsparcia. Publikacja pozwala lepiej poznać i zrozumieć specyfikę warunków wspierania rodziny w integralnym rozwoju dziecka i w realizowaniu podstawowych funkcji, szczególnie tej opiekuńczo-wychowawczej. Artykuły tworzą pewien zarys problematyki związanej z działalnością opiekuńczo-wychowawczą i formami wsparcia. Podjęte przez autorów obszary zagadnień stanowią ciekawą inspirację do zgłębiania tej tematyki. Publikacja nie wyczerpuje kwestii, ale stanowi interesujący punkt odniesienia do dalszych poszukiwań i analiz w zakresie opieki, wychowania i wsparcia rodziny w jej podstawowych funkcjach.

Recenzowana praca zbiorowa została napisana zrozumiałym językiem oraz poprawnym i komunikatywnym stylem. Publikacja może być adresowana zarówno do rodziców i nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, jak i nauczycieli akademickich.

Dorota Bis
Instytut Pedagogiki KUL

ZOFIA KAWCZYŃSKA-BUTRYM i ELŻBIETA CZAPKA (red.), *Opieka nad dziećmi i starszymi rodzicami w rodzinach migrujących kobiet*, Lublin: Wydawnictwo Polihymnia 2016, ss. 238.

DOI: [http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8\(44\).4-11](http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8(44).4-11)

Opieka jest fundamentalnym elementem ludzkiej egzystencji i nieodzowna dla funkcjonowania rodzaju ludzkiego. Sprawowana jest przez różne podmioty, takie jak: rodzina, profesjonalni opiekunowie, instytucje itp. Dotyczy różnych kategorii osób: noworodków, małych dzieci, młodzieży, ludzi starszych, a także różnorodnych sytuacji życiowych: osoby chore, niepełnosprawne, dzieci osierocone itp. Aktywność opiekuńcza jest zjawiskiem powszechnym, wynikającym z biologicznej materii człowieka oraz jego zmiennego uzależnienia od innych. W literaturze przedmiotu można